

LETO II.
ŠTEV 1
DATUM 8.II.81

NAŠ GLAS

SKUPNODELEGATSKOGLASILOOBČINEKRŠKO

Pred vami je izredna številka delegatskega glasila NAŠ GLAS, posvečena slovenskemu kulturnemu prazniku - 8. februarju, namenjena vsem, ki ljubijo in spoštujejo umetno slovensko besedo, naj si bo v prozi ali v verzih.

Prijazno odstopljene strani omenjenega glasila, ki ga izdaja INDOK center občine Krško, so to pot v celoti namenjene izključno domačim ljubiteljem literarnih zvrsti, amaterjem, ki uspešno delujejo že vrsto let pod streho Zveze kulturnih organizacij Krško.

Nedvomno jim bo pričujoča publikacija prilika za prenos in projekcijo vsakdanjega dogajanja, čustvovanja in podoživljanja zunanjega in notranjega človekovega življenja v literarni obliki, v lepi, nepotvorjeni slovenski besedi brez primesi nam tujih, nemalokrat nerazumljivih besednih oblik, ki vse pogostejše kričavo kazijo tudi naš vsakdanji pogovorni jezik.

Zaželimo tej prvi tovrstni publikaciji na njeni poti vse najboljše s prepričanjem, da ne bo ostalo samo pri tem in bomo v prihodnje radi segali po zares domačem literarnem glasilu.

Še posebej in ne nazadnje velja naša iskrena zahvala INDOK centru občine Krško, ki je nesebično pomagal pri oblikovanju in izdaji te številke.

Vladimir Vogrinc,
predsednik ZKO Krško

inv. D. 212
002.6 (499.12 Krško) (05)
05 (499.12 Krško)

V POČASTITEV SLOVENSKEGA KULTURNEGA PRAZNIKA '81

Proti koncu lanskega leta smo se nekajkrat zbrali brez vnaprej določenega programa naših srečanj. Ugotovili smo pač, da vsakdo izmed nas od časa do časa spravi na papir košček svojega dneva. Če je bil pri tem žalosten ali vesel, če je bil to včerajšnji dan ali tisti izpred desetletja, niti ni tako pomembno. Vsi po vrsti smo zatrdili, da nismo niti zelo prizadevni in ne plodoviti, vendar brez pisanja ne moremo.

Skupina je zelo pestra po starosti, seveda so tudi naši teksti raznoliki po vsebini in obliki. Na prvih srečanjih smo izoblikovali nekatere cilje, omenim naj samo željo po čim iskrenejši izmenjavi mnenj o tekstih prisotnih, seznanjanje z literarno teorijo, srečanja z znanimi pesniki in pisatelji in seveda vzpodbujanje najrazličnejših oblik predstavitve našega početja.

Čeprav smo že takrat govorili o možnosti objave naših tekstov ob slovenskem kulturnem prazniku, je do dejanskega uresničenja prišlo v zelo kratkem času. Zato tudi ni bilo kolektivnega izbora prispevkov, za kar smo se dogovorili. Tako prevzemam vso morebitno nejevoljo tako avtorjev kot bralcev nase, s pripombo, da sem v glasilo uvrstil prispevke tistih literarnih ustvarjalcev, ki so vsaj enkrat prišli na naše srečanje.

Ob kulturnem prazniku in dnevu velikega pesnika je v našem glasilu našla največ prostora poezija, vendar je podobno razmerje tudi med člani skupine. Objavljeni teksti sami dovolj slikovito govorijo o skupini, ki pravzaprav šele nastaja.

Ob tej priliki vabimo vse, ki se ukvarjajo z literarno dejavnostjo, da se nam pridružijo.

Silvo Mavsar

"NAŠ GLAS" - skupno delegatsko glasilo občine Krško -
Izdajatelj: INDOK center občine Krško - Odgovorni urednik:
Ivan Kastelic - Oblikovalec: Niko Keše - Naklada: 800 izv.
- Izhaja po potrebi - Tiska "tiskarna" SO Krško - Naslov
uredništva: INDOK center občine Krško, CKŽ 14, 68270
Krško - Telefon: (068) 71 - 711, interna 33 - Veseli bomo
vsakega vašega prispevka ali informacije!

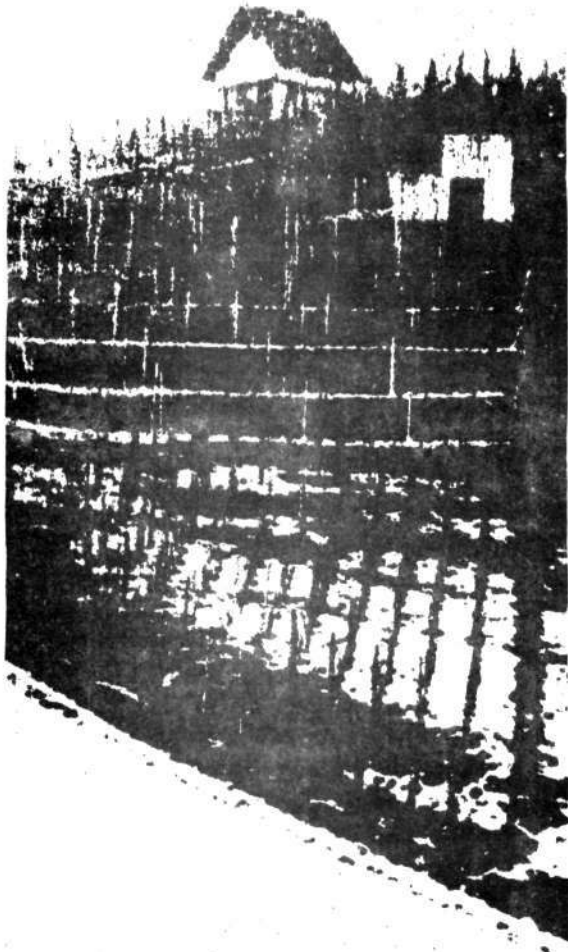

Govoriš o kresnicah,
ki svetijo mirno
v preletu iskrivem
poletne noči.
In gledaš luči,
ki v reki jekleni
večer jih do tebe vali.
Premišljaš o miru
in travi in hosti
in mesec s sijajem
ti polni oči...
Pritiskaš zavore
in sekaš ovinke,
pošast,
ki s pošastjo drvi...

Impresija

Na modrem zaslonu neba
trepeče v sanjovem vetru
mlado drevo...
Valovi, valovi
zeleno polje pod njim...
Beži, beži
na čudni živali
preko polja čas...
In mene je strah,
ko gledam čas,
ki beži -
In mlado žito je strah;
za koga
za žetev
zori...

Vse je razumljivo samo po sebi.
Kot modro nebo, kadar je modro,
in diplomat v apartmaju Palace hotela,
kot sključeni očanec na Pristavi
in igra Lokomotive proti Rabotničkemu,
kot indijska študentka na razstavi kiča
in Nobelova nagrada Pablu Nerudi,
kot pesnikovo pričakovanje čudeža
in ljubljanska morava brez filtra,
kot na žlički ugašajoča vžigalica
in nevarnost duhovne umazanije,
kot zlata poroka pana Juraka
in zapiranje ozkega balkona,
kot popje vrtnic in sneg med dežjem,
kot okroglo lice ženice s kozo,
kot večerna molitev nun v gradu
in pes v bregu nad vegasto kočo,
kot ansambel iz daljnjega trga,
kot ranč s šoferji in porcijami golaža
in usihajoči oktober z venečim soncem,
kot vreščanje Margerite pred kaminom,
kot kašelj cunjastih strašil
in štiri tisočletja blatnih jarkov,
kot potrkavanje zelene žolne
in fant, ki je verjel v nebesa,
kot starec, ki je nehal verjeti,
in znehčane dlani odpadnikov,
kot rama ob rami in sinteza stanj,
kot poslanstvo nemoči in služkinja,
kot zmeraj drugačni zaključki
in poročnik, ki ne pozna sistema,
kot konec poglavja in črne kute,
kot molilnice sredi morišč
in mostišče v jutrišnji vsakdan.

Nocturno

Košara iz vrbja
jezika z rumenimi besedami.
Sveča se dobrika ornamentu.

Kozarec motno bulji predse.

Sobana v gradu
se nasmiha sama sebi.

Leoš Janaček mrmra:
Večer je lep.

Preblisk

Peket konjskih podkev po asfaltni cesti ga je zmotil v to-
pem ždenju in vzprhotal je: njegov pogled je siknil proti
jugu, požgal agavo, španski bezeg, japonsko kutino in čoka-
ta debelca zimskih hrušk: oči so v hipu našle, kar so iska-
le: jezdeca: mlado dekle - v svetlorjavem volnenem pulover-
ju in temnorjavih hlačah se spretno lovi na konjskem hrbtu. 5

Nekoč je živelo veliko zlato sonce, ki je sijalo samo otrokom in starcem in še vsem tistim, ki so znali ljubiti. Trgovci, sebičneži in zavistneži pa so bili vedno brez sonca, kajti sonce ne mara sijati na take ljudi. In neki bogati trgovec je šel in je ujel sonce in ga zaklenil v svoj predal, da bi več ne moglo sijati nikomur. In starci so umirali in otroci so hirali in povsod je vladala velika žalost in potrlost, kajti sedaj so celo dobri ljudje postali malodušni. In fant je prosil za roko dekle, da bi mu gospodinjala, ker mu je mati umrla, a dekle je reklo: Kako, kako naj grem tebi *gospodinjit, ko ni več sonca in ni več ljubezni* in je greh, če greš h komu, ki ga ne ljubiš? In fant je odšel in se je zaklel, da bo našel sonce, zaprto v predal, in je šel na pot okrog sveta. Dosti, dosti je prepotoval, že pol sveta, nazadnje se je vračal, strt, premražen, strgan, lačen in bolan. In v zimi je v mrzlem tolmunu z roko ujel neko ribo in poiskal najbližjo kočico in naprosil gospodinjo, da mu jo speče. In gospodinja mu jo je spekla, a ko je hotel jesti, ni mogel. Gledal je njene žalostne, sestradane oči, njene solze, ki so jokale zaradi sestradanega otroka, in roka ji je

sama ponudila ribo. Ostali so lačni vsi, kajti riba je bila premala za tri sestradane ljudi, vendar mu je ženska potem pomagala osvoboditi sonce. Fant ga je zavil v veliko deko in odšel z njim domov in zjutraj ga je postavil na sleme svoje strehe, da so ga videli vsi in so bili srečni. In šel je iskat svoje dekle in jo je odpeljal s sabo v novi sončni dom. In sonce je spet sijalo - prav vsem, da bi spet ne bilo zamere.

Vse to je bilo - in dobro je, da je bilo. Ker kdo bi še danes oblezel pol sveta, da bi prinesel sonce svojemu dekletu? A ostala je pravljica.

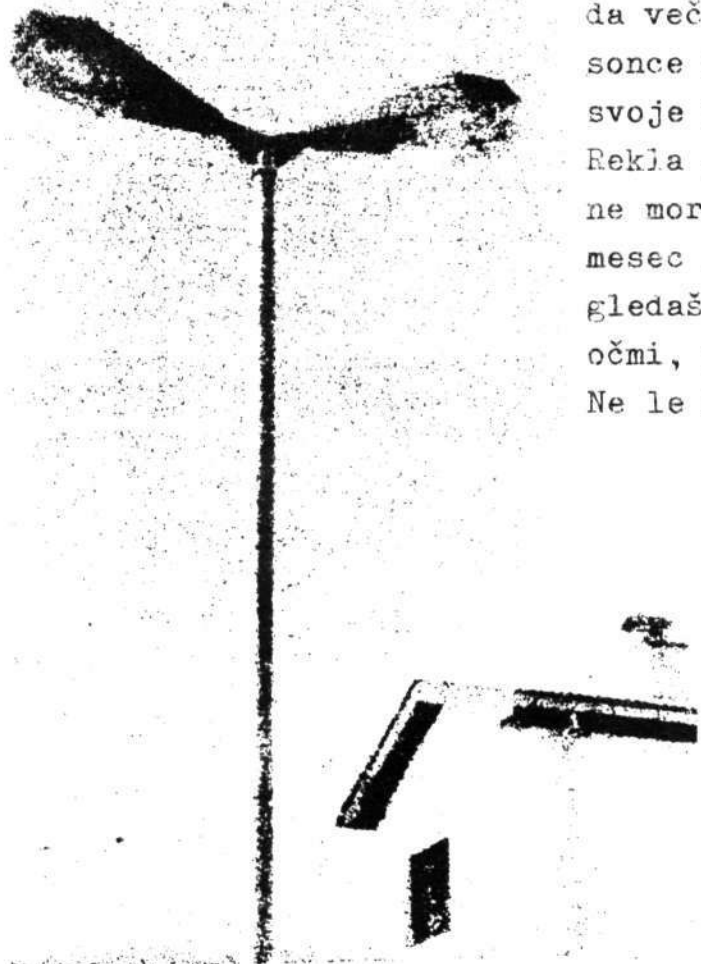
Tako je to

Če te kdaj pozabim, ljubljeni,
naj mi roke ovenejo in lica.
(Pa saj mi bodo tako ali tako.)

Če te kdaj pozabim, ljubljeni,
naj mi bodo vse misli črne in dela.
(Pa saj so zdaj tudi.)

Če te kdaj pozabim, ljubljeni,
me vljudno vprašaj ob srečanju: Kaj želite, gospa?
(Pa saj to si storil že danes.)

In vendar, ljubljeni, če te kdaj pozabim,
bo to tedaj, ko se bo ustavila
misel.
(Tako hudo je to.)

Vsakdanjost se drobi
kakor star, črn kruh,
zgodnje jutro, pozno popoldne,
ograja še dalje rjavi.
Rekla je,
da več ne prenese samote,
sonce nikoli ne zgreši
svoje poti.
Rekla je,
ne morem, pomagajte,
mesec je te noči krvav,
gledaš ga z ranjenimi
očmi, gluho je vse.
Ne le hiše, ceste, ljudje.

Prazna je vaza na mizi.
Stene, lani bele,
se solzijo.
Tiha so vrata.
Na nekem vrtu,
(prva jesen je in listje
s smehljajem odpada),
cvetijo gladiole.

Nekoč je bila od njih
moja soba rdeča.

Zdavnaj brez gnezd
in vetra v laseh
brez črvov v koži
in dežnih kapelj na čelu
vse bolj trhlejšega telesa
nagnite duše
in ne več tako prepričan
da je pod zemljo korenin
kolikor je bilo krošnje nad njo

A ko me najdejo nenadoma
tvoje mlade bele roke
se mi zdi, da bi lahko
spet imel veje in liste

Sploh ne slišim
ko ti pravijo:
Deklica s panjem
Deklica s panjem

Kriza

Saj pravim
zgodí se
zmanjka vode elektrike plina
čakamo popravila

Zmanjka tudi besed
in tu skoraj ni pomoči
(muz je za vse že zdavnaj premalo
pesnike so dale na razprodajo)

Čisto brez besed ostanem
brez svežih verzov
ko brez kruha
v ponedeljek zjutraj

Misli zdrsiijo daleč nazaj. Bilo mi je deset let, ko sva ostala s trinajstletnim bratom sama. Namesto igre sva morala okopati dolgo njivo koruze, obsipati njivo krompirja, pokositi in posušiti seno na dveh travnikih ter ga pripeljati domov. Najine igrače so bile torej motika, kosa, grablje, vile, voz. Mame ni bilo, očeta so poklicali v vojsko.

Brat me je zbudil, ko se je dan rojeval, nekako okrog tretje ure. Zunaj je bilo še hladno, gosta trata pred hišo se je pod težo rosnih kapljic belo lesketala. V štoru stare jablane, kjer je siničji par ustvaril svojo družino, je bilo še vse tiho. Z visoke češnje so rdeče pozvanjali mesnati plodovi in me dražili, kajti do njih si nisem nikoli upala. Iz rogovil visoke krošnje mi jih je navadno metal brat, ki je plezal po dolgem deblu kot veverica. Toda zdaj ni bilo časa za češnje, zato sem si pomela oči in se zazrla nekam daleč - tudi Vetrnik se je komaj prebujal iz kratkega poletnega sna, v koritu med nama pa je še v rahli meglici sanjala vas s požgano šolo in obstreljenim zvonikom. Grad med mogočnimi kostanji, kjer je bila zdaj šola, je užival svoj zasluženi počitek po večmesečnem otroškem vreščanju, ker so bile počitnice. Samo še bežen pogled na najin barometer: "vražji stric", pribit na orehovo deblo, si je že počasi odkrival kosmato oko izpod sivih, resastih lističev. Lepo vreme. Petelin je zarezal svojo melodijo v jutranjo tišino. Od nekod je prižvrgolel rumenokljuni kos, moj najljubši pevec, in požvižgaval tako čudovito, da bi ga najraje poljubila na okrogle očke ter si ga pritislila na lica, če bi se mi dal prijeti.

Toda, punca, vrzi svoje sanjarjenje čez ramo, pa brž na delo. Delo! Delo!

Že hitim s težko motiko na Dolgo njivo. Tako smo ji rekli zato, ker nisi videl z enega konca na drugega. Ravna, zelena reka je ležala od kolovoza do sosedovega gozda. Rumenozeleeni listi pa so čakali name, da jih rešim trdega betona. Zato pljunem v svoje majhne mehke dlani, dvignem motiko visoko nad glavo, z vso otroško močjo udarim po zemlji, pa

se odpraši le nekaj drobtinic prsti. Zamahnem drugič, tretjič - isto. Zarežem četrtič po istem mestu, šele tedaj se pokaže razpoka v zemlji, z vso silo potegnem motiko k sebi in trda gruda se prikotali k mojim bosim nogam.

Taka si torej, preljuba zemljica, suša te je dodobra pritisnila, jaz pa naj se takole zapikavam vate. Ko bi imeli vsaj še okopalnik, pa nam je tudi zgorel tisto noč. Joj, kakšen ogenj! Razsvetlil je vso okolico, saj je gorelo kot suho listje v steljniku, slama, seno, vozovi, orodje, sodi ... pa moja krava Belka. Oče je rekel, da je strela treščila naravnost v njeno glavo. Toda koruzo je treba okopati, zato naprej. Udarec za udarcem, motika se je odbijala. Počasi pa sem se le pomikala naprej. Sama. Njiva pa dolga, dolga... Pretolkla sem eno vrsto, sonce pa se mi je že pri-smejalo izza sosedovega gozda. "Sonce, lahko se smeješ, nič se ne mučiš, poglej mene in tole neskončno njivo. Tako se dela kruh, da veš!"

Koruzo za mano me hvaležno boža po nogah, zdi se mi, da je večja in temnejša od neokopane. Pretolčem polovico druge vrste in se hočem zravnati. Joj! Spustim motiko, dvignem roke, se ulekнем, preskočim koruzo in - hop na travnik : stoja na glavi, preval naprej, preval nazaj, lastovka, most.

"Kaj pa lenariš, boš okopavala brž ali ne!" se pridere brat s koso na rami iz Dobrove. In že spet zabadam v trdo zemljo kot rudar v skalo.

Oče mi je pripovedoval, kako je vrtal kamen pod zemljo tristo metrov globoko, v Holandiji, kjer sem tudi jaz zagledala ta prečudoviti svet! V domovini ni bilo kruha za vse, zato ga je šel iskat v tujino, v rudnik. Delal je na najtežjem odseku, da bi v najkrajšem času čimveč zaslužil. In ko je bil kup prihrankov dovolj velik, je ponosen zapustil svojo tujino in si v domovini kupil tole posestvo. Zdaj je imel zemljo, svojo zemljo, po kateri je tako hrepenel, ki jo je vedno imel tako rad! Ni pa slutil, da jo bo moral pre-zgodaj zapustiti, ker je tujina iz njega izsesala največjo dobrino - zdravje.

Ko sem se bližala koncu druge vrste in me je sonce že pošteno skuhalo, sem zaslišala odrešilni klic: "Pridi domov!" Postala sem v senci nizke krošnje lesnike ob robu gozda, si z bluzo obrisala potni obraz ter počasi drsela s težkimi nogami po pokošenem travniku mimo razvalin požganega poslopja proti hiši. Motiko sem vlekla za sabo po tleh, spotoma sem na tnalu pobrala nekaj treščic in drv, podkurila v štedilniku ter skuhalo žgance in prežganko za oba. Pospravila sva 11

koruzne žgance v prazna želodca, pri tem pa sem pomislila, da sem danes že pridelala nekaj žgancev za prihodnje leto.

Po zajtrku sva z bratom nekaj ur obsipavala krompir, nato sva obračala seno in se znova zapodila na koruzno njivo - - zdaj sva bila vsaj dva. Brat pa je hotel tekmovati in to me je jezilo. Nikoli ga nisem dohitela. Sonce je neusmiljeno žgalo, zemlja je bila še trša kot zjutraj, na rokah so se mi začeli odpirati žulji, dlani so me skelele, vse telo me je bolelo, da sem se v solzah in znoju naglas zaklinjala: "Še bolj se bom učila, ne bom se vse življenje tako mučila, ne!"

Tako sem te, moja njiva, lahkoverno, s prezirom za vedno zapustila. Ostala si sama, neobdelana, nezorana.

Oprosti, oče!

Ivo Umek **Pridi draga**

Pojdi, draga, tja na polje
že zarana, ko bo rosa,
kupo vzemi, si zajemi,
pridi draga, pridi bosa,
sredi polja me objemi.

V jutru bova, v polju rosнем,
rose s cvetja se napila,
drug se drugega naužila,
srečo v srcu boš ponosnem
preko polj nosila.

Pojdi, draga, tja na polje
že zarana, ko bo rosa,
daj roko mi, pridi bosa,
skupaj srečo narediva,
srečen bom kot kmet na polju,
dobra boš kot plodna njiva.

Klovn

Na odru, našminkan, namazan tako,
da te pod šminko solze peko,
igraš nam prešernosti poln,
prešernosti poln,
ti, žalostni klovn.

Za dinar se moraš smejati
in opico moraš igrati,
sam sebi se moraš smejati,
sam sebi moraš lagati.

Pa vendar si resnosti poln,
žalostni človek, veseli klovn,
v življenju se le smejiš,
za kruh, kakor mi, se boriš.

Na odru, našminkan, namazan tako,
da te pod šminko solze peko,
igraš nam prešernosti poln,
žalostni človek, veseli klovn.

Marica Založnik

Prišel si s šepetom jesenskih noči,
prikradel si se neopazno kot sanje -
bil svetel si žarek najtemnejših dni.

Osamljena v duši v temini noči
pričaram si tvojo podobo iz daljave,
pričaram si tvoje sanjave oči.

In spet mi je toplo vzdrhtelo srce,
četudi v noči ne najdeva pota,
za naju ni sonca, ni prave steze.

Ujemiva srečo varljivo v dlani,
brez slutnje, ki temna vsa plove nad nama,
zaprija pred njo za trenutek oči.

Ujemiva najino srečo v dlani,
saj morda že jutri kot plamen ugasne
in jaz bom samo še pepel lepih dni.

Marija Kalčič
- Mirtič

Mrzla stekla

Na mrzla stekla sem vrgla poljub
in sončni žarki so ga prebodli,
kakor vroča puščica divjega zahoda.

Na mrzla stekla sem se ozrla,
da bi videla tvoj obraz,
kako prihaja k meni.

Na mrzlih steklih je ostala sled solza,
ki so padale iz nebesnega svoda
in se odbijale proti tlom.

Zašepetala sem v pomladno noč,
skozi prosojen sij, samo dve besedi
in mrzla stekla so se zdrobila od bolečine.

Jože Saje

Punčki

1.

Sva kot dva šahovska lovca
- jaz črni in ti beli.
Najine poti tečejo vzporedno,
se križajo in prepletajo,
oddaljujejo, zbližujejo,
nikoli pa ni srečanja.
In prav je tako,
saj bi te sicer takoj požrl.

2.

Oprosti mi, baby, za oni ples.
Bilo je preveč pijače,
preveč luči, preveč spominov
in premalo ljubezni,
da bi se pozanimal,
če so tvoje ustnice
še vedno verboten.

Miro Tičar

Feniks

Nastal je kratek stik
Pogorela je hiša
Ostal je kup pepela
Bil je dež in
Bilo je sonce
Na zmiti ilovici
sem zagledal otroka
ki je oblikoval
kočo iz blata
Bil sem jaz!

Stare mame pravijo da črepinje
prinašajo
srečo
toda odrasli otroci še vedno jočejo
za razbitimi
mladostmi
in otrokom prodajajo solze
v počenih
skodelicah

Mojca Rožman

Izgubila se je jata ptic

Zdaj vsi gledajo v nebo
In iščejo znamenje
A pozabili so Kajna že zdavnaj

Samo skaljeno nebo
Za tri dni
Četrty dan je že posijalo sonce

Izgubila se je ptičja jata

Ti pa
Brezsrčen
Samo odhajaš
Se nikoli ne vrneš
In tudi nikoli ne odideš

AVTORJI

Vida Češnovar - Fric
Franci Jevševar
Marija Kalčič - Mirtič
Asta Malavašič
Silvo Mavsar
Nana Požun
Mojca Rožman

Jože Saje
Miro Tičar
Ivo Umek
Jožica Vogrinc
Marica Založnik

fotografike: Niko Keše 17

Prireditve ob kulturnem prazniku

Dolenjski kulturni festival
Kostanjevica na Krki,
Občinska kulturna skupnost
Krško in Zveza kulturnih
organizacij Krško vabijo
na gostovanje Drame
SNG Maribor

Tone Partljič:

ZA KOGA NAJ ŠE MOLIM

v nedeljo, 8. 2. 1981
ob 16. uri v Kulturnem domu
v Kostanjevici.

Na prireditvi v čast
25-letnici Dolenjskega
kulturnega festivala in
slovenskemu kulturnemu
prazniku
bodo prvič podeljene
Prešernove plakete, najvišja
občinska priznanja amaterskim
kulturnim delavcem, ki jih
bo podelil Vlado Vogrinc,
predsednik Zveze kulturnih
organizacij Krško,
in jubilejna priznanja, ki
jih bo podelil
France Stiglic, predsednik
skupščine Kulturne skupnosti
Slovenije.

Slavnostni govornik bo
dr. Anton Slodnjak,
akademik in prešernoslovec.

Prireditve bo povezoval
Marjan Kralj.

Dom mladih Krško in Zveza
kulturnih organizacij Krško
vabita na prireditev

MLADI
OB KULTURNEM PRAZNIKU

v petek, 6. 8. 1981
ob 19. uri
v mali dvorani Delavskega
doma "Edvard Kardelj"
v Krškem.

Sodelovali bodo:

- učenci Glasbene šole
Krško,
- člani literarne skupine
Krško,
- dramska skupina iz
Podbočja
- dramska skupina z Zdol
ter
- glasbeniki in pevci iz
Krškega.